Eiropas Parlaments
2024-2029

PIEŅEMTIE TEKSTI

P10_TA(2026)0218

Komisijas 2025. gada ziņojums par Ziemeļmaķedoniju

Eiropas Parlamenta 2026. gada 17. jūnija rezolūcija par Komisijas 2025. gada ziņojumu par Ziemeļmaķedoniju (2025/2254(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ziemeļmaķedonijas Republiku, no otras puses[1],

– ņemot vērā Ziemeļmaķedonijas 2004. gada 22. marta pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Eiropadomes 2005. gada 16. decembra lēmumu piešķirt Ziemeļmaķedonijai ES kandidātvalsts statusu,

– ņemot vērā Padomes 2022. gada 18. jūlija secinājumus par paplašināšanos (Ziemeļmaķedonija un Albānija) un Padomes 2024. gada 17. decembra secinājumus par paplašināšanos,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1529 (2021. gada 15. septembris), ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (*IPA III*)[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1449 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu[3],

– ņemot vērā Ziemeļmaķedonijas reformu programmu, ko Komisija 2024. gada 23. oktobrī apstiprināja saskaņā ar Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu,

---

1 OV L 84, 20.3.2004., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 OV L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. februāra paziņojumu “Pievienošanās procesa uzlabošana – ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem” (COM(2020)0057),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu “Jauns izaugsmes plāns Rietumbalkāniem” (COM(2023)0691),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 20. marta paziņojumu par reformām pirms ES paplašināšanās un politikas pārskatiem (COM(2024)0146),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 8. jūlija paziņojumu “2025. gada ziņojums par tiesiskumu” (COM(2025)0900), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments “2025. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija atsevišķās valstīs – Ziemeļmaķedonija” (SWD(2025)0930),

– ņemot vērā Komisijas 2025. gada 4. novembra paziņojumu “2025. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku” (COM(2025)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments “2025. gada ziņojums par Ziemeļmaķedoniju” (SWD(2025)0753),

– ņemot vērā Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru,

– ņemot vērā ES un Rietumbalkānu samita sanāksmes, kas notika Sofijā, Zagrebā un Brdo pie Kraņas attiecīgi 2018., 2020. un 2021. gadā, un to deklarācijas,

– ņemot vērā 2025. gada 17. decembrī Briselē rīkotā ES un Rietumbalkānu samita deklarāciju,

– ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas Demokrātisko iestāžu un cilvēktiesību biroja (*ODIHR*) vēlēšanu novērošanas misijas 2024. gada 23. septembra galīgo ziņojumu par Ziemeļmaķedonijā notikušajām 2024. gada 24. aprīļa prezidenta vēlēšanām un 2024. gada 8. maija parlamenta vēlēšanām,

– ņemot vērā Eiropas Savienības un Ziemeļmaķedonijas Republikas Stabilizācijas un asociācijas komitejas 19. sanāksmi,

– ņemot vērā kopīgos ieteikumus, kas pieņemti ES un Ziemeļmaķedonijas Apvienotās parlamentārās komitejas 24. sanāksmē, kura notika Strasbūrā 2025. gada 26. un 27. novembrī,

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Ziemeļmaķedoniju, jo īpaši 2019. gada 24. oktobra rezolūciju par pievienošanās sarunu sākšanu

ar Ziemeļmaķedoniju un Albāniju[4],

– ņemot vērā Parlamenta 2024. gada 29. februāra rezolūciju par padziļinātu ES integrāciju saistībā ar turpmāko paplašināšanos[5],

– ņemot vērā Parlamenta 2026. gada 11. marta rezolūciju par ES paplašināšanās stratēģiju[6],

– ņemot vērā 2001. gada Ohridas pamatnolīgumu,

– ņemot vērā Bulgārijas un Ziemeļmaķedonijas Republikas sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līgumu, kas parakstīts 2017. gada 1. augustā un ratificēts 2018. gada janvārī,

– ņemot vērā 2018. gada 17. jūnija Galīgo līgumu – dēvētu arī par Prespas līgumu – par to domstarpību atrisināšanu, kuras izklāstītas Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijās 817 (1993) un 845 (1993), par 1995. gada pagaidu nolīguma izbeigšanu un Pušu stratēģiskās partnerības izveidi (starp Grieķiju un Ziemeļmaķedoniju),

– ņemot vērā 1977. gadā rīkoto trešo ANO konferenci par ģeogrāfisko nosaukumu standartizāciju,

– ņemot vērā pēcuzraudzības dialogu ar Ziemeļmaķedoniju un attiecīgo ziņojumu, ko Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja pieņēma 2026. gada 8. janvārī,

– ņemot vērā sesto ziņojumu par Ziemeļmaķedoniju, ko 2023. gada 29. jūnijā pieņēmusi Eiropas Komisija pret rasismu un neiecietību,

– ņemot vērā kopīgo dienestu darba dokumentu “Mērķi un rādītāji Dzimumu līdztiesības rīcības plāna III (2021.–2025. gadam) īstenošanas satvaram” (SWD(2020)0284), kas pievienots Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2020. gada 25. novembra kopīgajam paziņojumam “ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns (GAP) III – vērienīga programma dzimumu līdztiesībai un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanai sievietēm ES ārējā darbībā” (JOIN(2020)0017), kā arī valsts līmeņa īstenošanas plānu (*CLIP*) Ziemeļmaķedonijai,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0162/2026),

A. tā kā Ziemeļmaķedonija kopš 2005. gada ir ieguvusi ES kandidātvalsts statusu un 2023. gada decembrī sekmīgi pabeidza

---

4 OV C 202, 28.5.2021., 86. lpp.
5 OV C, C/2024/6746, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
6 Pieņemtie teksti, P10_TA(2026)0077.

skrīninga procesu;

B. tā kā Ziemeļmaķedonijas stratēģiskā apņemšanās attiecībā uz pievienošanos ES un nacionālais konsenss starp politiskajām partijām nav mainījušies un iedzīvotāju atbalsts dalībai Eiropas Savienībā salīdzinājumā ar 2024. gada līmeni ir palielinājies gandrīz par 10 %, sasniedzot 71 %;

C. tā kā ES paplašināšanās politika joprojām ir stratēģisks ieguldījums Eiropas kontinenta mierā, demokrātijā, stabilitātē un labklājībā un pievienošanās procesa uzticamība ir atkarīga no stingriem nosacījumiem un taisnīgas attieksmes pret kandidātvalstīm; tā kā kandidātvalstīm ir pilnībā jāievēro Kopenhāgenas kritēriji un Eiropas vērtības; tā kā divpusējie jautājumi būtu jārisina divpusēji un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un tos nedrīkst izmantot, lai bloķētu vai vēl vairāk politizētu paplašināšanās procesu; tā kā ES paplašināšanās politikas uzticamība ir vienlīdz atkarīga gan no tā, vai kandidātvalstis īsteno reformas, gan no tā, vai ES pilda savas saistības, tiklīdz ir izpildīti visi nosacījumi;

D. tā kā Parlaments ir konsekventi atbalstījis Ziemeļmaķedonijas Eiropas perspektīvu un uzturējis pastāvīgu dialogu ar Ziemeļmaķedonijas iestādēm, ieinteresētajām personām un pilsonisko sabiedrību, uzsverot, ka ir vajadzīgas ilgtspējīgas reformas, demokrātisko vērtību ievērošana, tiesiskums, cilvēktiesības un saskaņoto saistību izpilde;

E. tā kā emigrācija joprojām negatīvi ietekmē Ziemeļmaķedoniju, ilgtermiņā apdraudot būtisku sabiedrisko pakalpojumu finansiālo ilgtspēju;

F. tā kā politiskā polarizācija, nepietiekama partiju sadarbība un lēna reformu īstenošana turpina mazināt sabiedrības uzticēšanos un līdzdalību;

G. tā kā valodas, identitātes un kultūras jautājumi ir sensitīvi pēc būtības, it īpaši sarežģītos vēsturiskos kontekstos; tā kā šādu jautājumu iekļaušana paplašināšanās diskusijās var sarežģīt un politizēt kandidātvalstu pievienošanās procesu un tie būtu jārisina savaldīgi un atbildīgi, saglabājot ES paplašināšanās politikas integritāti;

H. tā kā Ziemeļmaķedonija ir panākusi konkrētu, kaut arī lēnu progresu reformu programmas īstenošanā, galvenokārt aptverot reformas jomās, kas nav pamatjautājumi, tā kā reformu programmas īstenošana palīdz veicināt Ziemeļmaķedonijas sabiedrības, ekonomikas un iestāžu modernizāciju un attīstību;

I. tā kā Padome ir secinājusi, ka tā ir gatava bez turpmākas kavēšanās vai papildu politiska lēmuma rīkot starpvaldību konferenci, tiklīdz Ziemeļmaķedonija būs īstenojusi apņemšanos saskaņā ar savām

iekšējām procedūrām pabeigt vajadzīgās konstitucionālās izmaiņas;

J. tā kā atsevišķas ES dalībvalstis ir paudušas savu nostāju par Ziemeļmaķedonijas sarunu programmu;

K. tā kā kopīgas pieejas atrašana savstarpējai saziņai un tikšanai galā ar pagātni, kā arī tādas atceres kultūras izveide, kas ir cieņpilna abām pusēm, ir pamats, uz kura Bulgārijai un Ziemeļmaķedonijai būtu jāveido savas tālākās attiecības; tā kā attiecības starp nākamajām paaudzēm Ziemeļmaķedonijā un Bulgārijā atspoguļos to, kā norisinās abu valstu izglītības procesi,

1. atkārtoti pauž pilnīgu atbalstu Ziemeļmaķedonijas apņēmībai pievienoties ES, pamatojoties uz skaidru un izmērāmu progresu un stingriem, bet taisnīgiem nosacījumiem, kā arī atbalsta transformatīvās pārmaiņas, kas vajadzīgas, lai izpildītu pievienošanās kritērijus; atzinīgi vērtē valsts apņemšanos integrēties Eiropā un mudina turpināt centienus virzīt uz priekšu ar ES saskaņotas reformas; tomēr atgādina, ka progress pievienošanās sarunās joprojām ir atkarīgs no pastāvīgām un padziļinātām reformām un ir stingri balstīts uz nopelniem;

2. ar nožēlu norāda uz progresa trūkumu kopš pēdējā ziņojuma; uzsver, ka reformu dinamika liek atjaunot politisko apņemšanos un skaidri rīkoties, tostarp attiecībā uz nepieciešamajiem konstitucionālajiem grozījumiem, konstruktīvu sadarbību starp partijām un efektīvu parlamentāro uzraudzību; apzinās, ka konstitucionālie grozījumi ir svarīgs, taču strīdīgs temats valstī, kas ceļā uz neatkarīgas nācijas statusa iegūšanu ir pārvarējusi daudzas grūtības; šajā saistībā uzsver, ka visām politiskajām ieinteresētajām personām, kas ir apņēmušās atbalstīt valsts virzību uz Eiropu, ir steidzami jāapvieno spēki, lai īstenotu nepieciešamās konstitucionālās izmaiņas, kas ļaus atvērt pirmo sarunu kopu; atgādina, ka partiju sadarbība joprojām būs būtiski svarīga arī valstu tiesību aktu saskaņošanā ar ES *acquis* visā sarunu procesā;

3. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas nesenos politiskos signālus par jaunu apņemšanos veikt reformas; tomēr uzsver, ka valsts tiks vērtēta, pamatojoties tikai uz īstenoto reformu sasniegumiem; uzsver, ka partiju sadarbības trūkums konstitucionālo grozījumu virzīšanai nav attaisnojums, lai aizkavētu citas vajadzīgas reformas, kas sniegtu labumu valstij un tās iedzīvotājiem neatkarīgi no virzības uz Eiropu;

4. aicina dalībvalstis, Padomi un Komisiju nodrošināt pievienošanās procesa prognozējamību un uzticamību, arī lai paplašināšanās procesā iesaistītajās valstīs saglabātu sabiedrības atbalstu pievienošanās procesam; šajā ziņā mudina Eiropadomi un ES dalībvalstis publiski un nepārprotami norādīt, ka Padome plāno ātri un bez nosacījumiem pieņemt pozitīvu lēmumu sākt nākamo posmu

pievienošanās sarunās ar Ziemeļmaķedoniju, tiklīdz būs izpildīti tās 2022. gada 18. jūlija secinājumu nosacījumi; norāda, ka Ziemeļmaķedonija ir viena no kandidātvalstīm, kuru pievienošanās process ir visilgākais, un ka kandidātvalsts statuss tai tika piešķirts pirms vairāk nekā divdesmit gadiem; uzsver, ka tas, ka Eiropadome atkārtoti ir atlikusi pievienošanās sarunu uzsākšanu ar Ziemeļmaķedoniju, tās politiskajām ieinteresētajām personām un iedzīvotājiem ir radījis negatīvu priekšstatu par izredzēm attiecībā uz pievienošanos ES;

5. atkārtoti paužEiropadomes 2024. gada secinājumos par Ziemeļmaķedoniju iekļauto aicinājumu paātrināt konstitucionālo izmaiņu pabeigšanu; atgādina, ka Padome ir atkārtoti apliecinājusi gatavību bez turpmākas kavēšanās vai papildu politiskiem lēmumiem sasaukt vēl vienu starpvaldību konferenci, tiklīdz Ziemeļmaķedonija būs izpildījusi savas saistības atbilstoši savām iekšējām procedūrām, un ka pēc tam Padome ir gatava pēc iespējas ātrāk atvērt pirmo sarunu kopu saskaņā ar sarunu programmu;

6. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas iedzīvotāju apņemšanos integrēties ES un atbalstu šim projektam divdesmit gadus pēc procesa uzsākšanas; aicina Komisiju paust skaidrus priekšlikumus par to, kā piemērot pakāpeniskas integrācijas instrumentus un garantēt to efektīvu īstenošanu, tostarp attiecībā uz izaugsmes plānā Rietumbalkāniem paredzētajiem instrumentiem, pēc iespējas vairākās jomās papildinot, nevis aizstājot pilntiesīgu dalību, lai Ziemeļmaķedonijas iedzīvotāji varētu gūt labumu no integrācijas ES vēl pirms pievienošanās;

7. atgādina, ka ir nepieciešama vienprātīga lēmumu pieņemšana par pievienošanās sarunu sākšanu un noslēgšanu kā svarīgiem politiskiem atskaites punktiem paplašināšanās procesā; atkārtoti aicina uzlabot ES spēju rīkoties, izmantojot vienkāršotus procesus, piemēram, kvalificēta vairākuma balsošanu paplašināšanās procesa starpposmos, pilnībā ievērojot Līgumus;

8. atgādina, ka divpusēji strīdi starp valstīm būtu jārisina godprātīgi un saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, izmantojot atklātu dialogu, kurā piedalās pilsoniskā sabiedrība un eksperti, un patiesu sadarbību, un tos nevajadzētu izmantot kā instrumentu pievienošanās procesā;

9. uzsver, ka valodas, kultūras un nacionālā identitāte ir katras valsts īstenais pamats un trešām pusēm tā nebūtu jāapšauba; turklāt norāda, ka šādiem jautājumiem nevajadzētu ietekmēt ES pievienošanās procesu, kas vērsts uz ES *acquis* īstenošanu un saskaņošanu ar Kopenhāgenas kritērijos noteiktajām ES vērtībām un principiem, kā arī ar labu kaimiņattiecību principiem, vadoties pēc objektīviem kritērijiem un balstoties tikai uz nopelniem; stingri noraida etniski nacionālistisku retoriku, tostarp politisko dalībnieku

retoriku, kas veicina šķelšanos un apdraud labas kaimiņattiecības un attiecības starp etniskajām grupām un kopienām; aicina ES darīt vairāk, lai ierobežotu šādu retoriku un tās ietekmi;

10. atzinīgi vērtē etnisko attiecību stabilitāti Ziemeļmaķedonijā un Ohridas pamatnolīguma īstenošanu, tostarp vienlīdzīgas pārstāvības mehānismu izmantošanu; aicina visus dalībniekus sargāt valsts stabilitātes un integritātes pamatus, veicināt attiecības, sadarbību un apmaiņu starp etniskajām un minoritāšu grupām un citām kopienām, kā arī izvairīties no šķeļošas retorikas;

11. ņem vērā Ziemeļmaķedonijas Konstitucionālās tiesas 2024. gada 18. septembra nolēmumu par dažu noteikumu atcelšanu attiecībā uz albāņu un citu kopienu pārstāvju kvotām sabiedriskajās iestādēs; uzsver, ka valsts pārvaldei būtu jāatspoguļo valsts iedzīvotāju etniski daudzveidīgais sastāvs; aicina iestādes nodrošināt visu kopienu pienācīgu un taisnīgu pārstāvību saskaņā ar Ohridas pamatnolīgumu un grozīt un īstenot attiecīgo likumprojektu, pilnībā ievērojot Venēcijas komisijas atzinumu un ES standartus; mudina Ziemeļmaķedonijas iestādes ātri atrisināt jautājumu par albāņu valodas izmantošanu valsts eksāmenos, lai nodrošinātu Ohridas pamatnolīguma īstenošanu gan likuma, gan gara ziņā, un neattēlot studentu protestus kā politiski virzītus vai kā destabilizējošu faktoru;

12. norāda, ka Stabilizācijas un asociācijas komiteja nesen atzinīgi novērtēja pamatjautājumu kopas atvēršanas kritēriju izpildē panākto progresu – ceļvežus publiskās pārvaldes reformai un tiesiskuma sadaļām; mudina Ziemeļmaķedoniju pārredzamā un jēgpilnā apspriešanās procesā ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp pilsonisko sabiedrību, sagatavot un pabeigt visu darbu, kas saistīts ar pamatjautājumu kopas atvēršanas kritērijiem;

Demokrātijas institūciju darbība

13. norāda – lai gan demokrātijas institūcijas Ziemeļmaķedonijā darbojas apmierinoši, joprojām pastāv politiskā polarizācija, kas kavē vajadzīgās reformas un pasākumus; pauž nožēlu, ka nav veikti nekādi mēģinājumi pieņemt konstitucionālās izmaiņas, kuras valsts ir apņēmusies veikt un kuras ir nepieciešamas, lai atvērtu pamatjautājumu kopu; mudina visas Ziemeļmaķedonijas Republikas Asamblejā pārstāvētās politiskās partijas pārvarēt dedzīgo kampaņas retoriku un sadarboties starp partijām, lai panāktu vienošanos par vajadzīgajām reformām; aicina ES iestādes un dalībvalstis aktīvāk rīkoties, lai atvieglotu šā jautājuma atrisināšanu, cita starpā sniedzot tehnisko palīdzību un veicinot dialogu;

14. uzsver, ka būtu vēl vairāk jāstiprina izpildvaras parlamentārā uzraudzība, un aicina uzlabot kontroles mehānismus, cita starpā vairāk iesaistot opozīcijas partijas un pilsoniskās sabiedrības dalībniekus;

15. atzinīgi vērtē to, ka vietējās vēlēšanās, kas notika 2025. gada oktobrī un novembrī, neraugoties uz dažiem procesuāliem trūkumiem, kopumā valdīja konkurence un ka vēlēšanu administrācija vēlēšanu sagatavošanu pārvaldīja lielākoties efektīvi; norāda, ka joprojām nav veikta visaptveroša vēlēšanu reforma; atkārtoti aicina pārredzamā veidā īstenot vēl neizpildītos *OSCE/ODIHR* un Venēcijas komisijas ieteikumus, iesaistot visas attiecīgās ieinteresētās personas; turklāt aicina nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz politisko partiju finansēšanu un izdevumiem un politisko reklāmu gan tradicionālajos medijos, gan tiešsaistē, jo īpaši sociālajos medijos; aicina Ziemeļmaķedoniju novērst regulējuma nepilnības, kas pieļauj slēptu ietekmi vēlēšanās, un it īpaši reglamentēt politisko reklāmu tiešsaistē, tostarp prasot obligāti identificēt sponsorus, nodrošināt izdevumu pārredzamību un jēgpilni atklāt mērķorientēšanas kritērijus, kā arī pievērst uzmanību trešo personu finansējumam un ar kampaņām saistītiem izdevumu kanāliem; aicina nodrošināt taisnīgu valsts finansējumu un sniegt visām politiskajām partijām un neatkarīgajiem kandidātiem vienlīdzīgu piekļuvi medijiem;

16. aicina nodrošināt sievietēm patiesas un pilnvērtīgas politiskās iespējas vietējā, reģionālā un valsts līmenī, lai palielinātu viņu līdzdalību vēlēšanu procesā un politisko lēmumu pieņemšanā; turklāt iesaka ieviest dzimumu kvotas, ja tās vēl nav ieviestas, lai nodrošinātu atbilstību dzimumu līdzsvara saistībām, kas noteiktas valsts dzimumu līdztiesības stratēģijā;

17. atzīst, ka ir panākts mērens progress valsts pārvaldes reformā un digitālajā pārveidē, uzlabojot pārredzamību un efektivitāti publiskajā sektorā, cita starpā ar nesen pieņemtajiem tiesību aktiem par elektronisko identifikāciju saskaņā ar ES noteikumiem; tomēr norāda, ka ir nepieciešami turpmāki centieni, tostarp vietējās pašpārvaldes reformas un valsts pārvaldes stratēģijas laikposmam no 2023. līdz 2030. gadam stingrāka īstenošana, kas ļautu vietējām pašvaldībām sniegt labākus pakalpojumus iedzīvotājiem, izstrādāt un īstenot vietējās un reģionālās attīstības stratēģijas un nodrošināt nepieciešamās administratīvās spējas;

18. mudina turpināt valsts pārvaldes depolitizāciju un saskaņā ar ES standartiem pilnībā īstenot uz nopelniem balstītas darbā pieņemšanas un augstākās vadības atlases procedūras;

19. atzinīgi vērtē neseno jaunā tiesībsarga iecelšanu; atzinīgi vērtē atklātas uzklausīšanas formātu attiecībā uz iecelšanu publiskos amatos, jo tas palielina pārredzamību un publisko kontroli; tomēr pauž bažas par norādēm uz politisku favorītismu Diskriminācijas novēršanas un aizsardzības pret diskrimināciju komisijas locekļu iecelšanas procesā; uzsver, ka līdztiesības iestādēm ir jādarbojas neatkarīgi un bez politiskas iejaukšanās;

Mediji un pilsoniskā sabiedrība

20. atzinīgi vērtē to, ka Ziemeļmaķedonija sniedz pienācīgas juridiskās garantijas attiecībā uz vārda brīvību; tomēr norāda, ka ir vajadzīgi turpmāki uzlabojumi, lai izveidotu patiesi labvēlīgu vidi brīviem un neatkarīgiem medijiem; aicina medijus atturēties publicēt tādu retoriku, kas var apdraudēt attiecības starp etniskajām grupām un kopienām; uzsver, ka sociālo mediju platformām ir jāstiprina satura moderācija, jo īpaši saistībā ar etnisku naida runu; turklāt mudina attīstīt vietējos un reģionālos privātos medijus;

21. norāda, ka žurnālistu aizsardzības tiesību normu efektīva īstenošana joprojām ir sarežģīta, jo īpaši gadījumos, kad notiek uzmākšanās tiešsaistē un ar dzimumu saistīta vardarbība, kas vērsta pret žurnālistēm; pauž bažas par to, ka trūkst konkrētu tiesību aktu stratēģiskas tiesvedības pret sabiedrības līdzdalību (*SLAPP*) apkarošanai un tiesneši, juristi un žurnālisti nav pietiekami informēti par šo jautājumu, un tie joprojām ir šķēršļi žurnālistu un publisko kritiķu efektīvai aizsardzībai pret *SLAPP*; uzsver nepieciešamību pieņemt valsts tiesību aktus, kas ir saskaņoti ar direktīvu par aizsardzību pret *SLAPP*[7]; pauž bažas par mediju darbinieku, jo īpaši medijos strādājošo sieviešu, sociālekonomisko nedrošību; aicina tiesībaizsardzības un tiesu amatpersonas nodrošināt efektīvu izmeklēšanu un sankcijas par uzbrukumiem, draudiem, aizskaršanu un spiedienu pret žurnālistiem, īpašu uzmanību pievēršot žurnālistēm sievietēm; mudina attiecīgās iestādes proaktīvi novērst naida runas, naida noziegumu un iebiedēšanas gadījumus un sistemātiski saukt vainīgos pie atbildības visos šādos gadījumos, kā arī rūpīgi izmeklēt saistītos uzbrukumus un garantēt personu, pret kurām tie tikuši mērķtiecīgi vērsti, – piemēram, žurnālistu, pie minoritātēm un kopienām piederošu personu un citu neaizsargātu grupu, – drošumu un drošību;

22. ar bažām norāda uz aizvien lielāku mediju īpašumtiesību koncentrāciju un risku, ka ar starpnieku palīdzību tiek īstenota slēpta kontrole; prasa ieviest stingrākus aizsardzības pasākumus, lai nodrošinātu redakcionālo neatkarību, pārredzamu valsts reklāmas praksi un žurnālistu aizsardzību; uzsver, ka steidzami ir jāveic efektīva mediju reforma un jāpieņem efektīvi pret koncentrāciju vērsti pasākumi, tostarp jānodrošina pilnīga pārredzamība par mediju īpašumtiesībām un valsts līdzekļu piešķiršanu valsts reklāmai, kā arī konkurences, valsts atbalsta un intelektuālā īpašuma noteikumu ievērošana; uzsver, ka mediju plurālisms ir būtisks demokrātijas noturības elements; uzsver, ka ir jāstiprina plašsaziņas līdzekļu regulatora, sabiedrisko pakalpojumu raidorganizācijas un

---

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1069 (2024. gada 11. aprīlis) par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos personu aizsardzību pret acīmredzami nepamatotām prasībām vai ļaunprātīgu tiesvedību (“stratēģiska tiesvedība pret sabiedrības līdzdalību”) (OV L, 2024/1069, 16.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

elektronisko sakaru regulatora neatkarība un spējas;

23. pauž bažas par to, ka Ungārijas mediju vadītāji stratēģiski iegādājas galvenās televīzijas stacijas un ziņu portālus, kas ļauj publiskajā diskursā Ziemeļmaķedonijā ievīt pret Eiropu vērstus vēstījumus;

24. pauž nopietnas bažas par pastāvīgajiem mēģinājumiem izkropļot publiskās debates un mazināt uzticēšanos demokrātiskām iestādēm un valsts virzībai uz Eiropu, izmantojot koordinētas manipulācijas ar informācijas vidi, tostarp slēptas ietekmes operācijas un ļaunprātīgus vēstījumus; aicina ES un dalībvalstis turpināt centienus atbalstīt Ziemeļmaķedoniju cīņā pret ļaunprātīgu ārvalstu iejaukšanos Ziemeļmaķedonijā, cita starpā sniedzot tehnisko palīdzību; uzsver, ka ļaunprātīga ārvalstu ietekme vājina iestāžu uzticamību un polarizē sabiedrību; aicina iestādes izveidot visaptverošu un institucionalizētu demokrātiskās noturības sistēmu ar skaidri noteiktiem pienākumiem, regulāriem riska novērtējumiem un publisku ziņošanu saskaņā ar jaunajiem ES standartiem demokrātisko procesu aizsardzībai; turklāt aicina uzlabot medijpratību un digitālo pratību, veicināt faktu pārbaudi, apkarot naida runu visās tās formās un stiprināt noturību pret hibrīddraudiem, kas apdraud demokrātiskās vērtības un valsts tiekšanos kļūt par ES dalībvalsti;

25. norāda, ka pēdējos gados nepietiekamas izredzes pievienoties ES valstī ir radījušas iespēju aktīvāk darboties autoritāriem dalībniekiem; tāpēc mudina īstenot pārredzamu un uz faktiem balstītu sabiedrības informēšanu par reformām, kas saistītas ar ES, un pievienošanās procesu, lai saglabātu plašu sabiedrības atbalstu un apkarotu dezinformāciju; šajā ziņā mudina Komisiju efektīvāk informēt Ziemeļmaķedonijas sabiedrību par pastāvīgo politiskās gribas trūkumu īstenot reformas, kas risinātu jautājumus, kuri skar visus Ziemeļmaķedonijas iedzīvotājus;

26. atzinīgi vērtē pilsoniskās sabiedrības organizācijām kopumā labvēlīgo vidi, vienlaikus uzsverot nepieciešamību vairāk iesaistīt pilsonisko sabiedrību prioritārajās jomās un sabiedriskajā apspriešanā; norāda uz valdības un pilsoniskās sabiedrības sadarbības padomes darbības atjaunošanu; aicina nodrošināt pārredzamu publisko finansējumu pilsoniskās sabiedrības organizācijām un uzlabot tiesību aktus, kā arī saskaņot tos ar starptautiskajiem standartiem, piemēram, Venēcijas komisijas un Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību ieteikumiem; uzsver, ka attiecībās ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir svarīgi nodrošināt iekļaujošu apspriešanos un pārredzamību; aicina Komisiju atbalstīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kas rūpīgi uzrauga un vajadzības gadījumā kritizē ar ES saistīto reformu īstenošanu;

Pamattiesības

27. uzsver visu Eiropas Padomes dalībvalstu pienākumu nekavējoties

īstenot vēl neīstenotos Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus; uzsver, ka jebkādām likumdošanas izmaiņām ir jāatbilst starptautiskajiem standartiem un Venēcijas komisijas ieteikumiem, kā arī Eiropas Komisijas pret rasismu un neiecietību ieteikumam, tostarp Biedrību un fondu likumam un tiesas nolēmumu īstenošanai attiecībā uz biedrību reģistrāciju;

28. norāda, ka vispārējais pamattiesību tiesiskais regulējums lielā mērā atbilst Eiropas standartiem; tomēr aicina Ziemeļmaķedonijas valdību stiprināt tā īstenošanu praksē, jo īpaši uzlabojot dzimumu līdztiesības institucionālo sistēmu un nodrošinot efektīvus aizsardzības mehānismus pret dzimumu vardarbību un vardarbību ģimenē, piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem un pietiekamu resursu piešķiršanu cietušo atbalsta dienestiem; aicina galīgajā variantā pieņemt Dzimumu līdztiesības likumu, Darba attiecību likumu un Likumu par aizskarošas izturēšanās novēršanu darbā un aizsardzību pret to saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un ES *acquis*, lai uzlabotu sieviešu dzīves kvalitāti, risinot galvenos dzimumu līdztiesības jautājumus, jo īpaši attiecībā uz piekļuvi politiskajai, ekonomiskajai un sociālajai dzīvei;

29. atzinīgi vērtē 2023. gada grozījumus Kriminālkodeksā, ar kuriem valsts tiesību akti tiek pielīdzināti atbilstīgi Stambulas konvencijai; jo īpaši norāda, ka ir ieviesta izvarošanas definīcija, kuras pamatā ir piekrišanas neesība, un nepārprotami ir atzīta ar dzimumu saistīta vardarbība; atzinīgi vērtē arī 2026. gada grozījumus, kas pastiprina kriminālvajāšanu par vardarbību ģimenē un ar dzimumu saistītu vardarbību un paredz kriminālatbildību par intīmu attēlu izplatīšanu bez piekrišanas; uzskata, ka šīs reformas ir jēgpilna pielīdzināšana Eiropas standartiem;

30. uzsver, ka ir jāturpina darbs, lai uzlabotu mazākuma kopienu stāvokli, tostarp attiecībā uz valodu lietošanu, kā arī lai apkarotu diskrimināciju un veicinātu daudzveidību; atzinīgi vērtē progresu rīcības plāna izstrādē par minoritāšu vai kopienu pārstāvju tiesību aizsardzību un mudina Ziemeļmaķedoniju to pabeigt iekļaujošā veidā, nosakot skaidrus kritērijus, konkrētus rādītājus un īpašu uzraudzības mehānismu, lai garantētu efektīvu aizsardzību pret diskrimināciju un uzlabotu visu Ziemeļmaķedonijas iedzīvotāju pamattiesības; mudina attiecīgās politiskās ieinteresētās personas atturēties no polarizācijas un eskalējošiem izteikumiem, kas var ietekmēt kopienu un minoritāšu savstarpējās attiecības;

31. uzsver, ka Ziemeļmaķedonijas etniskā un kultūru daudzveidība ir ļoti nozīmīga vērtība un būtu jāpārvērš par spēka avotu, lai vēl vairāk konsolidētu demokrātisku un iekļaujošu pārvaldību un paātrinātu Ziemeļmaķedonijas virzību uz pievienošanos ES; mudina Ziemeļmaķedoniju konstitūcijā iekļaut visas etniskās kopienas, veicināt iekļautību, aizsargāt daudzveidību, cīnīties pret diskrimināciju un stiprināt sociālo kohēziju saskaņā ar Eiropas

vērtībām un demokrātijas principiem, kā arī pilnībā garantēt vienlīdzīgas tiesības un iespējas visiem;

32. aicina darīt vairāk, lai risinātu romu pastāvīgās sociālekonomiskās atstumtības problēmu; mudina iestādes nodrošināt romu iekļaušanas stratēģijas efektīvu īstenošanu, izmantojot konkrētus rādītājus, pienācīgu institucionālo uzraudzību un atbilstošu budžeta piešķīrumu; pauž bažas par pastāvīgo skolu segregācijas praksi dažās pašvaldībās un aicina veikt proaktīvus segregācijas novēršanas pasākumus;

33. ar bažām norāda, ka nav panākts gandrīz nekāds progress, lai mazinātu tos šķēršļus, ar kuriem personas ar invaliditāti saskaras lielākajā daļā dzīves aspektu; mudina rīkoties aktīvāk, lai pabeigtu tiesiskā un institucionālā satvara izveidi attiecībā uz personu ar invaliditāti tiesībām un uzlabotu tā īstenošanu un izpildi; norāda uz pastāvīgām strukturālām problēmām Ziemeļmaķedonijas Diskriminācijas novēršanas un aizsardzības pret diskrimināciju komisijas darbā resursu trūkuma dēļ;

34. aicina uzlabot *LGBTIQ* tiesību tiesisko aizsardzību un novērst pret šo kopienu vērstu naida runu, tostarp tiešsaistē; pauž dziļu satraukumu par naida eskalāciju pret *LGBTIQ* un pilsoniskās sabiedrības organizācijām Ziemeļmaķedonijā;

35. mudina visus politiskos dalībniekus grozīt Likumu par civilstāvokļa aktu reģistru un nodrošināt ātru, piekļūstamu un netraucētu dzimuma juridisku atzīšanu, kā arī izveidot pārredzamu juridisko procedūru saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un attiecīgo Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2019. gada spriedumu;

36. mudina iestādes Likumā par pamatizglītību atjaunot diskriminācijas novēršanas pamatterminus un aicina atkārtoti ieviest noteikumus par obligātu ziņošanu par vardarbību skolā, lai aizsargātu neaizsargātas grupas;

37. ar bažām norāda uz dzīves apstākļiem Ziemeļmaķedonijas cietumos, kas ir steidzami jāuzlabo;

38. atzinīgi vērtē pastiprinātu sadarbību robežu pārvaldības jomā un aicina Ziemeļmaķedoniju stiprināt migrācijas pārvaldību, apkarot noziedzīgos migrantu kontrabandistu, cilvēku tirgotāju un citu veidu organizētās noziedzības tīklus, uzlabot saskaņošanu ar ES *acquis* un risināt pastāvīgās problēmas, kas saistītas ar likumīgās un neatbilstīgās migrācijas pārvaldīšanu, pilnībā ievērojot cilvēktiesības un starptautiskās tiesības; uzsver, ka uz Ziemeļmaķedonijas robežām ir jānovērš nelikumīga imigrantu raidīšana atpakaļ;

39. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas valdības ātro reakciju uz antisemītisko uzbrukumu ebreju kopienas ēkai Skopjē 2026. gada 12. aprīlī, kad to tika mēģināts nodedzināt;

Tiesiskums

40. pauž bažas par to, ka nav panākts pietiekams progress tiesu sistēmā, tiesu un prokuratūras neatkarībā un centienos stiprināt tiesiskuma un korupcijas apkarošanas regulējumu; aicina politiskās ieinteresētās personas steidzami atturēties no politiskas iejaukšanās tiesu iestāžu darbā; ar bažām norāda uz dziļām strukturālām nepilnībām un nevēlamām tendencēm tiesu iestāžu darbībā, tostarp nepietiekamu finansējumu un personāla nodrošinājumu tiesu iestādēm, apdraudot to neatkarību; tāpēc aicina Ziemeļmaķedoniju paātrināt Tiesu reformas stratēģijas 2024.–2028. gadam īstenošanu;

41. uzsver, ka ir svarīgi aizsargāt tiesu iestāžu integritāti un neatkarību, tostarp stiprinot Tiesu padomi saskaņā ar Venēcijas komisijas 2023. gada salīdzinošās izvērtēšanas misijas ieteikumu un atzinumu;

42. pauž bažas par to, ka Ziemeļmaķedonijas Krimināl kodeksa grozījumi, kas ir saīsinājuši noilguma termiņus un samazinājuši sodus par augsta līmeņa korupciju un dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, ir apdraudējuši notiekošās tiesvedības, tostarp augsta līmeņa lietas, radot nesodāmības sajūtu ievērojamiem politiskajiem dalībniekiem un vēl vairāk vājinot sabiedrības uzticēšanos tiesu varai;

43. aicina kompetentās iestādes iespējamu naida noziegumu gadījumos, arī attiecībā uz jebkādām etniskajām grupām un kopienām, nodrošināt pienācīgus turpmākos pasākumus;

44. ar bažām norāda, ka nav pavirzījusies uz priekšu korupcijas novēršana un apkarošana un ka korupcija joprojām ir izplatīta daudzās jomās; uzsver, ka augsta līmeņa korupcijas lietās joprojām pastāv ievērojama un neizskaidrojama plaisa starp oficiāli paziņotajām korupcijas izmeklēšanām un tiesu konstatējumiem par vainu; aicina Ziemeļmaķedonijas valdību uzlabot korupcijas un interešu konfliktu novēršanas valsts stratēģijas īstenošanu un pieņemt jaunu Krimināl kodeksu saskaņā ar ES *acquis* un starptautiskajiem standartiem; arī aicina pastiprināt aizsardzību trauksmes cēlējiem, jo tā joprojām ir vāja un attur no ziņošanas par korupcijas gadījumiem; tomēr atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas aktīvo dalību Starptautiskajā līgumā par datu apmaiņu aktīvu deklarāciju pārbaudei, kas šajā mehānismā valsti pozicionē kā reģionālu atsauces punktu;

45. mudina savlaicīgi pieņemt visaptverošu korupcijas apkarošanas stratēģiju 2026.–2030. gadam, nosakot skaidrus pienākumus un konkrētus mērķrādītājus, un aicina uzlabot vēl neīstenoto Pretkorupcijas starpvalstu grupas (*GRECO*) ieteikumu īstenošanu;

46. ar bažām norāda, ka tiesvedības kavējumi un līdzekļu nepietiekamība joprojām kavē stabilu rezultātu sasniegšanu augsta līmeņa korupcijas lietās; jo īpaši aicina veikt izmeklēšanu un pieņemt galīgos

notiesājošos spriedumus augsta līmeņa korupcijas lietās, kas varētu liecināt par to, ka korupcija tiek risināta visos līmeņos, un signalizētu, ka nedrīkst pastāvēt nesodāmība;

47. norāda, ka saskaņā ar informāciju uzticēšanās līmenis tiesu iestādēm joprojām ir ļoti zems un ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai novērstu nesamērīgu ietekmi un iebiedēšanu;

48. aicina Ziemeļmaķedoniju pastiprināt centienus apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju;

49. aicina aktīvāk un efektīvāk cīnīties pret organizēto noziedzību; aicina Ziemeļmaķedonijas valdību tiesību aktus par ieročiem, narkotiskajām un psihotropajām vielām pielīdzināt ES *acquis*;

50. mudina valsts iestādes izveidot visaptverošu atbalsta sistēmu sievietēm, kas cietušas no vardarbības dzimuma dēļ, tostarp sniedzot juridiski garantētu finansiālu palīdzību, garantējot bezmaksas juridisko palīdzību un atbrīvojumu no tiesas izdevumu segšanas, izveidojot valsts fondu neapmaksātu uzturlīdzekļu segšanai un palielinot ieguldījumus sieviešu ekonomisko iespēju paplašināšanā, izmantojot mērķtiecīgu apmācību, sociālos uzņēmumus un vietējās nodarbinātības iniciatīvas;

Sociālekonomiskās reformas

51. atbalsta pastāvīgos centienus modernizēt ekonomiku, novērst prasmju neatbilstību, stiprināt digitālo ekonomiku un uzlabot uzņēmējdarbības vidi, reaģējot uz konkurences spiedienu ES iekšējā tirgū; uzsver, ka ilgtspējīga ekonomikas izaugsme ir atkarīga no tiesiskuma, tiesu iestāžu prognozējamības un efektīvas rīcības pret korupciju; aicina īstenot 2023. gada konstitutīvo budžeta likumu, ieviešot fiskālos noteikumus un izveidojot Fiskālo padomi, kā arī stiprinot vidēja termiņa budžeta procedūru;

52. uzsver, ka ir jārisina sociālās problēmas, jānodrošina augsti kvalitatīva nodarbinātības politika, jāveicina sociālā kohēzija un konverģence ar ES standartiem un jāgūst progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā;

53. atzinīgi vērtē pirmos soļus reformu programmas un daudzgadu darba programmas īstenošanā Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānisma ietvaros, kas noteikti sniegs konkrētu labumu iedzīvotājiem; mudina Ziemeļmaķedoniju turpināt reformu programmas īstenošanu; uzsver nepieciešamību ievērojami paātrināt un īstenot reformu programmu, jo īpaši pamatjautājumu kopā; uzsver, ka līdzekļu izmaksai arī turpmāk jābūt stingri saistītai ar noteikto reformu mērķu un atskaites punktu izpildi; atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts visaptverošs kiberdrošības satvars, atjaunināt ais Likums par elektroniskajiem dokumentiem, elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem; atzinīgi vērtē objektīvo

un uz faktiem balstīto Komisijas veikto novērtējumu par reformu posmu līdzšinējo īstenošanu; ļoti atzinīgi vērtē neseno 65,7 miljonu EUR piešķīrumu Ziemeļmaķedonijai no Reformu un izaugsmes mehānisma līdzekļiem pēc reformu īstenošanas pozitīva novērtējuma, proti, digitalizācijas un izglītības jomā;

54. aicina ES un Ziemeļmaķedoniju stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju, uzņēmumu apvienību un sociālo partneru pārraudzību un pilnvērtīgu līdzdalību visos Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānisma posmos, tostarp reformu pasākumu izstrādē, projektu īstenošanā un rezultātu uzraudzībā; atzīst nepieciešamību uzlabot uzņēmējdarbības vidi un tirgus ekonomikas darbību; aicina likt lielāku uzsvaru uz pasākumiem tirgus izkropļojumu koriģēšanai un sociālās aizsardzības pasākumiem; aicina pievērst lielāku uzmanību negatīvām demogrāfiskām tendencēm un neoficiālās ekonomikas un tās negatīvās sociālās un fiskālās ietekmes apkarošanai;

55. aicina iestādes aizsargāt pārstāvošo arodbiedrību neatkarību un likumīgo lomu, kā arī nodrošināt darba pamattiesību, tostarp koplīguma sarunu, ievērošanu tiesību aktos un praksē; turklāt aicina iestādes nodrošināt lietišķu un pilnvērtīgu dialogu ar arodbiedrībām, lai risinātu tādus steidzamus jautājumus kā darba algas, darba nosacījumi un sociālā aizsardzība, tostarp attiecībā uz platformu darbu;

56. atzīst kultūras un radošo nozaru stratēģisko nozīmi un stabila, ar ES saskaņota autortiesību regulējuma nepieciešamību; aicina Ziemeļmaķedoniju nodrošināt taisnīgu atlīdzību autoriem un izpildītājiem, saskaņot kolektīvo tiesību pārvaldību ar ES *acquis* un stiprināt izpildes panākšanu pirātisma izskaušanai; uzsver, ka vāja tiesību subjektu aizsardzība apdraud mediju ilgtspēju un kvalitatīva audiovizuālā satura attīstību;

57. aicina turpināt īstenot darba tirgus aktivizēšanas stratēģijas jauniešiem, ilgstošiem bezdarbniekiem, mazkvalificētām personām un nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām, piemēram, sievietēm, personām ar invaliditāti, romiem un ēģiptiešiem;

58. mudina stiprināt jaunatnes politiku, grozot Likumu par jauniešu līdzdalību un jaunatnes politiku, izveidojot efektīvu uzraudzību un īpašu budžeta kodu, kā arī uzlabojot vietējās jaunatnes struktūras;

59. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas integrāciju vienotās euro maksājumu telpas (*SEPA*) ģeogrāfiskajā tvērumā;

60. ļoti atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu un Padomes pilnvarojumu sākt sarunas, lai ES režīmu “viesabonēšana kā mājās” attiecinātu arī uz Albāniju, Bosniju un Hercegovinu, Kosovu, Melnkalni, Ziemeļmaķedoniju un Serbiju, un aicina Komisiju un Rietumbalkānu partnerus ātri veikt nepieciešamos pasākumus, lai savstarpēji atvērtu ES un Rietumbalkānu partneru viesabonēšanas tirgus; uzsver, ka

“viesabonēšanas kā mājās” zonas paplašināšana Rietumbalkānos sniegtu taustāmus ieguvumus gan iedzīvotājiem, gan uzņēmumiem, veicinot tiešus personiskus kontaktus, stiprinot ekonomiskās saites, atbalstot apmaiņu izglītības jomā un veicinot tūrismu;

61. aicina Ziemeļmaķedoniju tiesību aktus pielīdzināt ES *acquis* ārvalstu tiešo ieguldījumu izvērtēšanas jomā;

Vide, bioloģiskā daudzveidība, enerģētika un transports

62. aicina palielināt investīcijas transporta un enerģētikas infrastruktūrā un veicināt transporta, enerģētikas un vides tiesību aktu tuvināšanu ES standartiem; aicina saskaņot valsts tiesību aktus ar ES pasažieru tiesību noteikumiem; uzsver, ka ir jāstiprina savienojamība un jānodrošina netraucētas tirdzniecības plūsmas, jo īpaši ceļu satiksmē; aicina ieviest ES ieceļošanas/izceļošanas sistēmu, vienlaikus ņemot vērā tās ietekmi uz profesionālajiem autovadītājiem un piegādes ķēdēm;

63. uzsver, ka ir svarīgi pārrobežu savienojumi, piemēram, Eiropas transporta tīkla (*TEN-T*) VIII un X koridors, jo tie ir būtiski, lai palielinātu ekonomisko sadarbību ar kaimiņvalstīm un cilvēku savstarpējos kontaktus; paļaujas uz uzņemto saistību efektīvu īstenošanu; atzinīgi vērtē Bulgārijas un Ziemeļmaķedonijas nolīgumu par pārrobežu dzelzceļa tuneļa būvniecību, kas ir izšķirošs solis ceļā uz dzelzceļa savienojuma pabeigšanu VIII koridorā; norāda, ka VIII koridors ir stratēģiski svarīgs ES un NATO ģeostratēģiskajai autonomijai, jo tas ir nozīmīgs loģistikas maršruts gar NATO dienvidu flangu;

64. atzinīgi vērtē Enerģētikas likuma pieņemšanu 2025. gada maijā, taču uzsver, ka valsts joprojām ir ļoti atkarīga no oglēm; aicina ātri ieviest atjaunīgos energoresursus un pievērst lielāku uzmanību energoefektivitātei, jo īpaši ēkās;

65. pauž nožēlu par to, ka vides tiesību aktu jomā gūtais progress ir niecīgs; īpaši aicina steidzami pievērsties gaisa un ūdens kvalitātei un notekūdeņu apsaimniekošanai, tostarp nodrošinot palielinātu un skaidri iezīmētu valsts finansējumu ūdensapgādes un sanitārijas infrastruktūrai pilsētu un lauku apvidos, ciematu ūdens sistēmas, ja iespējams, integrējot komunālajos pakalpojumos ar skaidri noteiktiem institucionāliem pienākumiem, nodrošinot regulāras sanitārās un laboratorijas kontroles, publiskojot to rezultātus un pastiprinot inspekciju uzraudzību, tostarp ieviešot sankcijas par neregulētām, slikti uzturētām vai piesārņojošām sistēmām;

66. ar bažām norāda uz pastāvīgi augsto gaisa piesārņojuma līmeni, jo īpaši pilsētu teritorijās, kas ir cieši saistīts ar ogļu dedzināšanu un cementa ražošanu; šajā saistībā pauž spēcīgas bažas par jauno rūpniecisko emisiju kontroles likumu un mudina iestādes to grozīt, izmantojot pārredzamu un iekļaujošu publisku procedūru, kurā būtu

iesaistītas visas attiecīgās ieinteresētās personas, jo īpaši vides eksperti un pilsoniskās sabiedrības organizācijas; uzsver steidzamo nepieciešamību uzlabot gaisa kvalitāti pilsētās, tostarp veicot tādus pasākumus kā zemas emisijas zonu ieviešana un modernu, mazāk piesārņojošu sabiedriskā transporta līdzekļu iegāde;

67. ar bažām norāda uz nepietiekamo horizontālo vides tiesību aktu īstenošanas progresu un mudina Ziemeļmaķedoniju pilnībā nodrošināt saskaņotību ar Ietekmes uz vidi novērtējuma direktīvu[8] un Stratēģiskā vides novērtējuma direktīvu[9], kā arī ar sekundārajiem tiesību aktiem, kas saistīti ar maziem hidroenerģijas projektiem, un tos faktiski īstenot;

68. aicina Ziemeļmaķedonijas valdību un vietējās pašvaldības pastiprināt bioloģiskās daudzveidības pasākumus, izveidot efektīvu tiesisko aizsardzību saskaņā ar Bernes konvenciju noteiktajām Smaragda teritorijām un paātrināt turpmāko Natura 2000 teritoriju apzināšanu un noteikšanu; mudina Ziemeļmaķedonijas valdību par prioritāti noteikt un paātrināt jauna dabas aizsardzības likuma pieņemšanu, lai aizstātu novecojušo tiesisko regulējumu un nodrošinātu pilnīgu saskaņotību ar ES Dzīvotņu direktīvu[10] un Putnu direktīvu[11];

69. atzinīgi vērtē to, ka Ziemeļmaķedonija turpina sadarboties ar Kosovu un Albāniju Šarplaninas pārrobežu nacionālā parka jautājumos; atkārtoti norāda, ka ir steidzami jāpieņem likums par Mavrovo nacionālā parka atkārtotu izsludināšanu un jāpabeidz un efektīvi jāīsteno tā pārvaldības plāns; mudina Jablanicu iekļaut valsts aizsargājamo teritoriju sarakstā; mudina Ziemeļmaķedoniju izstrādāt un īstenot valsts rīcības un pārvaldības plānu Balkānu lūša aizsardzībai saskaņoti ar reģionālo stratēģiju un sadarbībā ar kaimiņvalstīm, tostarp lai saglabātu ekoloģisko savienojamību starp galvenajām dzīvotnēm, to skaitā Mavrovo un Jablanicu, un pārrobežu teritorijām;

Reģionālā sadarbība un ārpolitika

---

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

10 Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

11 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

70. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas vērtīgo un būtisko ieguldījumu reģionālajā sadarbībā un stabilitātē, proti, iesaisti reģionālās ekonomikas un diplomātijas iniciatīvās, piemēram, Berlīnes procesā, izaugsmes plānā Rietumbalkāniem un kopējā reģionālā tirgus nolīgumu īstenošanā;

71. aicina konsekventi iesaistīties dialogā un sadarbībā ar kaimiņvalstīm, lai stiprinātu reģionālo stabilitāti un veicinātu savstarpēju uzticēšanos; aicina vēl vairāk veicināt cilvēku savstarpējos kontaktus Dienvidaustrumeiropā; uzsver, ka ir svarīgi labticīgi īstenot starptautiskos nolīgumus, piemēram, Prespas līgumu un sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līgumu ar Bulgāriju;

72. atzīst, ka attiecībā uz Maķedonijas sabiedrības vēsturiskajām iezīmēm pastāv atšķirīgas interpretācijas; uzsver, ka tā ziņojuma mērķis nav pragmatizēt vai ierobežot zinātnisko diskursu šajos jautājumos un ka šāda interpretācija neietekmē Parlamenta novērtējumu par Ziemeļmaķedonijas progresu mērķa īstenošanā, lai pievienotos ES, joprojām balstoties uz Kopenhāgenas kritērijiem un labu kaimiņattiecību principiem; mudina visas iesaistītās puses atsākt Bulgārijas un Ziemeļmaķedonijas Apvienotās daudznozaru ekspertu komisijas vēstures un izglītības jautājumos darbu un godprātīgi veikt savus uzdevumus, tādējādi tuvinot abas tautas; nosoda jebkādus mēģinājumus aizstāt vēsturiskos pieminekļus un/vai objektus, tostarp autentiskā kultūras mantojuma iznīcināšanu; pauž nožēlu par bulgāru uzrakstu iznīcināšanu un viltošanu;

73. pauž spēcīgas bažas par to, ka saskaņā ar sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līguma 12. pantu izveidotās Apvienotās starpvaldību komisijas iepriekšējā sesija notika 2022. gada 17. jūlijā un kopš tā laika nav notikusi neviena jauna sesija; mudina Bulgārijas un Ziemeļmaķedonijas valdību jau drīz sarīkot Apvienotās starpvaldību komisijas trešo sesiju, lai turpinātu līguma un tā protokolu īstenošanu;

74. stingri mudina Bulgārijas un Ziemeļmaķedonijas Apvienoto daudzdisciplīnu ekspertu komisiju vēstures un izglītības jautājumos, kas izveidota pēc sadraudzības, labu kaimiņattiecību un sadarbības līguma ar Bulgāriju noslēgšanas, sasniegt skaidrus un konkrētus rezultātus; uzsver, ka dokumentos būtu jāatspoguļo abu tautu kopīgās vēstures faktu un skaitļu interpretācija, pamatojoties uz objektīviem, autentiskiem un uz pierādījumiem balstītiem vēsturiskiem avotiem un dokumentiem, zinātnisko interpretāciju un vēsturiskiem notikumiem, kā noteikts līguma ar Bulgāriju otrajā protokolā;

75. ar bažām norāda uz aizvien ciešākajām saitēm starp Ziemeļmaķedoniju un Serbijas valdību, kas īsteno neliberālu programmu; turklāt brīdina, ka reģionā palielinās Ķīnas ekonomiskā

un politiskā ietekme un tas notiek it īpaši ar infrastruktūras projektu un aizdevumu starpniecību; ar ne mazākām bažām norāda uz ziņojumiem par Krievijas centieniem radīt ietekmi Ziemeļmaķedonijā; aicina Eiropas Savienību atbalstīt Ziemeļmaķedoniju noturības stiprināšanā pret ārēju ietekmi, ko īsteno ar reliģisku tīklu starpniecību; pauž bažas par reģionā izplatītiem naratīviem, kas apšauba valstu suverenitāti un teritoriālo integritāti, tostarp par tā dēvēto "serbu pasauli";

76. atgādina par nepieciešamību atvērt Dienvidslāvijas slepenā dienesta arhīvus (UDBA un KOS), kas tiek glabāti gan Ziemeļmaķedonijā, gan Serbijā; uzsver, ka šie arhīvi jāatver visā reģionā, lai pārredzamā veidā risinātu ar totalitāro pagātni saistītos jautājumus nolūkā stiprināt demokrātiju, pārskatatbildību un iestādes Rietumbalkānos;

77. atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas ciešo ilgstošo saskaņotību ar ES ārpolitiku, drošības un aizsardzības politiku, arī attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem; tomēr pauž nožēlu par pieaugošo tendenci atturēties no svarīgiem balsojumiem starptautiskās struktūrās un neievērot ES vairākuma nostāju; tāpēc aicina Ziemeļmaķedonijas valdību šaubu gadījumā pievienoties ES vairākuma nostājai; uzsver Ziemeļmaķedonijas ģeostratēģisko nozīmīgumu un tās kā NATO dalībvalsts svarīgo lomu; atzinīgi vērtē valsts aktīvo dalību ES kopējās drošības un aizsardzības politikas misijās un operācijās un tās ieguldījumu ES vadošās lomas stiprināšanā miera uzturēšanas, konfliktu novēršanas un starptautisko krīžu pārvarēšanas jomā; atzinīgi vērtē Ziemeļmaķedonijas gatavību drošības un aizsardzības partnerības ietvaros uzlabot sadarbību ar ES;

°

° °

78. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomes priekšsēdētājam, Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Ziemeļmaķedonijas Republikas prezidentam, valdībai un Ziemeļmaķedonijas Republikas Asamblejai.